Valsts ieņēmumu dienesta rīkojums Nr.2033

Rīgā 2002. gada 25. oktobrī

Par akcīzes nodokļa naftas produktiem aprēķināšanu, maksāšanu un ar to saistīto darbību uzrādīšanu grāmatvedībā

1. Apstiprinu norādījumus "Metodiskie norādījumi par akcīzes nodokļa naftas produktiem aprēķināšanu, maksāšanu un ar to saistīto darbību uzrādīšanu grāmatvedībā".

2. Rīkojums un ar šo rīkojumu apstiprinātie "Metodiskie norādījumi par akcīzes nodokļa naftas produktiem aprēķināšanu, maksāšanu un ar to saistīto darbību uzrādīšanu grāmatvedībā" stājas spēkā pēc to publicēšanas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

3. Atzīt par spēku zaudējušu Valsts ieņēmumu dienesta 1999. gada 11. jūnija rīkojuma Nr.344 "Par akcīzes nodokļa naftas produktiem aprēķināšanu un ar to saistīto darbību uzrādīšanu grāmatvedībā".

Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektors *A.Sončiks*

Metodiskie norādījumi par akcīzes nodokļa naftas produktiem aprēķināšanu, maksāšanu un ar to saistīto darbību uzrādīšanu grāmatvedībā

Izdoti saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 5. panta otro daļu un likumu "Par akcīzes nodokli naftas produktiem"

1. Šo metodisko norādījumu mērķis ir sniegt metodisku palīdzību fiziskām un juridiskām personām, kuras Latvijas Republikas muitas teritorijā veic jebkuras darbības ar naftas produktiem, arī naftas produktu pārvietošanu ar cauruļvadu, likuma "Par akcīzes nodokli naftas produktiem" (turpmāk — likums) prasību izpildes nodrošināšanā, izskaidrot jautājumus par akcīzes nodokļa naftas produktiem (turpmāk — akcīzes nodoklis) aprēķināšanu, samaksu valsts budžetā un ar to saistīto darbību uzrādīšanu grāmatvedībā.

Metodiskajos norādījumos lietotie termini atbilst likumā lietoto terminu skaidrojumam.

I. Likuma darbības sfēra

2. Kārtību, kādā veicama uzņēmējdarbība ar naftas produktiem, nosaka Ministru kabineta 2000. gada 5. septembra noteikumi Nr.311 "Naftas produktu (degvielas) aprites noteikumi" (turpmāk — Ministru kabineta 05.09.2000. noteikumi Nr.311).

Lai veiktu jebkuru uzņēmējdarbību ar naftas produktiem, uzņēmums Valsts ieņēmumu dienestā saņem speciālo atļauju (licenci).

3. Naftas produktu ražošana — naftas produktu sajaukšana (arī sajaukšana ar citām vielām, kas nav naftas produkti likuma izpratnē), apstrāde, pārstrāde, kā arī uzglabāšana atļauta tikai naftas produktu akcīzes preču noliktavā, kas ir muitas noliktava (turpmāk — akcīzes preču noliktava).

Akcīzes preču noliktava var darboties, ja tās turētājs ir saņēmis Valsts ieņēmumu dienesta atļauju turēt akcīzes preču noliktavu. Akcīzes preču noliktavas turētājs ir vienīgais atbildīgais par visiem naftas produktiem šajā noliktavā, kā arī par muitas maksājumu samaksu un galvojumu iesniegšanu atlikto akcīzes nodokļu maksājumu piemērošanai.

Kārtību, kādā izsniedz atļauju turēt akcīzes preču noliktavu un akcīzes preču noliktavā veikt darbības ar naftas produktiem, nosaka Ministru kabineta 1998. gada 4. augusta noteikumi Nr.289 "Noteikumi par akcīzes preču noliktavu naftas produktiem".

4. Uzņēmumi, veicot naftas produktu vietējos pārvadājumus (pārvietojumus) Latvijas Republikas muitas teritorijā, arī starp viena uzņēmuma struktūrvienībām, katrai naftas produktu partijai noformē stingrās uzskaites preču pavadzīmi–rēķinu naftas produktiem (degvielai) atbilstoši Valsts ieņēmumu dienesta 2001. gada 3. janvāra rīkojumam Nr.2 "Par preču pavadzīmes–rēķina naftas produktiem (degvielai) veidlapu parauga apstiprināšanu" un ievērojot Ministru kabineta 05.09.2000. noteikumu Nr.311 prasības.

II. Akcīzes nodokļa maksātāji

5. Akcīzes nodokļa maksātāji ir:

5.1. juridiskās personas, kas ieved naftas produktus Latvijas Republikas muitas teritorijā izlaišanai brīvam apgrozījumam (licencēti importētāji);

5.2. akcīzes preču noliktavas turētāji — juridiskas personas, kurām ir Valsts ieņēmumu dienesta atļauja turēt akcīzes preču noliktavu, kas ir šo personu īpašumā vai valdījumā vai ko tās nomā;

5.3. fiziskās personas, kas ieved Latvijas Republikas muitas teritorijā naftas produktus, kas pārsniedz likumā "Par muitas nodokli (tarifiem)" noteikto atbrīvojumu.

III. Ar akcīzes nodokli apliekamais objekts

6. Ar akcīzes nodokli apliekamais objekts ir naftas produkti, to aizstājējprodukti un komponenti, kā arī citi produkti, kuri pilnīgi vai daļēji sastāv no ogļūdeņraža (turpmāk naftas produkti).

Naftas produkti ir noteikti likuma pielikumā, kā arī tie ir Latvijas kombinētās nomenklatūras 27., 29. un 38. grupas preces, kuras izmanto par degvielu, par kurināmo vai par to aizstājējproduktu vai komponentu vai kuras izmanto naftas produktu ražošanā, bet kuras nav minētas likuma pielikumā.

IV daļa. Naftas produktu tilpuma noteikšana akcīzes nodokļa aprēķināšanai

7. Naftas produktu daudzumu litros akcīzes nodokļa aprēķināšanai nosaka Ministru kabineta 1998. gada 5. maija noteikumos Nr. 168 "Kārtība, kādā, aprēķinot akcīzes nodokli, nosakāms naftas produktu daudzums litros +15 grādu temperatūrā pēc Celsija" (turpmāk — Ministru kabineta 05.05.1998. noteikumi Nr.168) reglamentētajā kārtībā atbilstoši to daudzumam +15 grādu temperatūrā pēc Celsija (turpmāk — +15°C).

8. Juridiskā persona, kas naftas produktus ieved Latvijas Republikas muitas teritorijā, naftas produktu daudzumu litros nosaka, izmantojot naftas produktu piegādātāja (ražotāja) izsniegtajā kvalitātes sertifikātā norādīto naftas produktu blīvumu +15°C attiecīgajiem naftas produktiem.

9. Akcīzes preču noliktavas turētājs, nosakot no akcīzes preču noliktavas izvedamo naftas produktu daudzumu litros tiem naftas produktiem, kas sajaukti ar citām vielām vai kuriem ir mainījušās ekspluatācijas, fizikālās vai ķīmiskās īpašības, izmanto kvalitātes sertifikātu, kuru sastādījis akcīzes preču noliktavas turētājs un kurā naftas produktu blīvums norādīts +15°C.

10. Nosakot naftas produktu daudzumu litros atbilstoši to daudzumam +15°C, akcīzes nodokļa maksātāji, kas naftas produktus ieved Latvijas Republikas muitas teritorijā, un akcīzes preču noliktavas turētāji, kas naftas produktus izved no akcīzes preču noliktavas vai izmanto akcīzes preču noliktavā, kā arī inventarizācijā konstatējot naftas produktu pārpalikumu vai ar akcīzes nodokli apliekamo iztrūkumu, iesniedz attiecīgajā muitas iestādē naftas produktu daudzuma aprēķinu, kurā norādīts naftas produktu:

10.1. nosaukums;

10.2. masa (kilogramos) un temperatūra;

10.3. blīvums +15°C (kg/m³);

10.4. tilpums (litros).

11. Naftas produktu daudzumu litros nosaka, kravas pavaddokumentos norādīto atbilstošo naftas produktu masu kilogramos dalot ar kvalitātes sertifikātā norādīto naftas produktu blīvumu +15°C (kg/m³) un reizinot ar 1000.

Aprēķinam izmanto šādu formulu:

V_{15} = m : p_{15} x 1000, kur

V_{15} — naftas produktu tilpums +15°C (litros);

m — naftas produktu masa (kg);

p_{15} — naftas produktu blīvums +15°C (kg/m³).

12. Naftas produktu tilpuma V_{15} noteikšanas piemēri likumā noteiktajos standarta apstākļos (+15°C).

1. piemērs

Pēc pavaddokumentiem svinu nesaturoša benzīna svars ir 25 000 kg, kvalitātes sertifikātā norādītais blīvums — 742 kg/m³ + 15°C.

Svinu nesaturoša benzīna tilpums +15°C litros ir:

V_{15} =25 000 : 742 x 1000 = 33 693 litri.

2. piemērs

Pēc pavaddokumentiem petrolejas svars ir 25 000 kg, kvalitātes sertifikātā norādītais blīvums — 779kg/m³ + 15°C.

Petrolejas tilpums +15°C litros ir:

V_{15} = 25 000 : 779 x 1000 = 32 092 litri.

3. piemērs

Pēc pavaddokumentiem dīzeļdegvielas svars ir 25 000 kg, kvalitātes sertifikātā norādītais blīvums — 832 kg/m³ + 15°C.

Dīzeļdegvielas tilpums +15°C litros ir:

V_{15} = 25 000 : 832 x 1000 = 30 048 litri.

13. Naftas produktu tilpuma V_{15} noteikšanas piemēri nestandarta apstākļos.

Ja naftas produktu blīvums ir atšķirīgs no likumā noteiktajiem standarta apstākļiem (blīvums +15°C), tad akcīzes nodokļu maksātājs izdara naftas produktu blīvuma pārrēķinu, izmantojot naftas produktu blīvuma pārrēķināšanas tabulas (turpmāk — tabula).

4. piemērs

Pēc pavaddokumentiem svinu nesaturoša benzīna svars ir 10 000 kg un tā blīvums — 748 kg/m³-3°C.

Lai noteiktu benzīna blīvumu (kg/m³) standarta apstākļos, t.i., +15°C, nepieciešams benzīnam nestandarta apstākļos, t.i., -3°C, noteiktā blīvuma pārrēķins uz blīvumu standarta apstākļos, jāizmanto naftas produktu blīvuma pārrēķina tabulas. Tā kā tabulā nav fiksēts blīvums 748 kg/m³, izvēlas tuvāko blīvumu, t.i., 749 kg/m³, un atrod atbilstošos blīvumus standarta apstākļos (+15°C):

- 3°C p_3 = 749 kg/m³,

+15°C p_{15} = 733 kg/m³.

Svinu nesaturoša benzīna tilpums +15°C litros ir:

V_{15} = 10 000 : 733 x 1000 = 13 643 litri.

5. piemērs

Pēc pavaddokumentiem dīzeļdegvielas svars ir 15 000 kg un tās blīvums ir 849 kg/m³ +26°C.

Lai noteiktu dīzeļdegvielas blīvumu (kg/m³) standarta apstākļos , t.i., +15°C, nepieciešams dīzeļdegvielas nestandarta apstākļos, t.i., +26°C, noteiktā blīvuma pārrēķins uz blīvumu standarta apstākļos, izmantojot naftas produktu blīvumu pārrēķina tabulas, un atrod atbilstošo blīvumu standarta apstākļos:

+26°C p_{26} = 849 kg/m³,

+15°C p_{15} = 856 kg/m³.

Dīzeļdegvielas tilpums +15°C litros ir:

V_{15} = 15 000 : 856 x 1000 = 17 523 litri.

6. piemērs

Pēc pavaddokumentiem petrolejas svars ir 12 000 kg un tās blīvums ir 781 kg/m³ +7°C.

Lai noteiktu petrolejas blīvumu (kg/m³) standarta apstākļos, t.i., + 15° C, nepieciešams petrolejai nestandarta apstākļos, t.i., +7°C, noteiktā blīvuma pārrēķins uz blīvumu standarta apstākļos, izmantojot naftas produktu blīvumu pārrēķina tabulas, un atrod tabulā atbilstošo blīvumu standartapstākļos:

+7°C p_7=781kg/m³,

+15°C p_{15}=774kg/m³.

Petrolejas tilpums +15°C litros ir:

V_{15} = 12 000 : 774x1000=15 504 litri.

14. Importējot naftas produktus no Krievijas un citām NVS valstīm, naftas produktu kvalitātes sertifikātā tiek uzrādīts produktu blīvums +20°C(kg/m³). Šajos gadījumos naftas produktu blīvumu koriģē Valsts ieņēmumu dienesta 1998. gada 2. janvāra rīkojumā Nr.1 "Par akcīzes nodokļa piemērošanu naftas produktiem" noteiktajā kārtībā.

V. Akcīzes nodokļa aprēķināšana un maksāšana un ar to saistīto darbību uzrādīšanas grāmatvedībā metodika

15. Akcīzes nodokli aprēķina:

15.1. par naftas produktiem, kurus fiziska vai juridiska persona vai akcīzes preču noliktavas turētājs ieved Latvijas Republikas muitas teritorijā — pēc likuma 6. panta pirmajā daļā noteiktās likmes.

15.2. par naftas produktiem (arī saražotajiem akcīzes preču noliktavā, kā arī par tiem, kas nav akcīzes preču noliktavas turētāja faktiskajā valdījumā), kurus akcīzes preču noliktavas turētājs izved no akcīzes preču noliktavas izlaišanai brīvam apgrozījumam vai kurus izmanto akcīzes preču noliktavā – pēc likuma 6. panta pirmajā, otrajā vai septītajā daļā noteiktās likmes.

16. Akcīzes nodokli aprēķina:

16.1. svinu nesaturošam benzīnam, tā aizstājējproduktiem un komponentiem; svinu saturošam benzīnam, tā aizstājējproduktiem un komponentiem; petrolejai, tās aizstājējproduktiem un komponentiem; degvieleļļai, tās aizstājējproduktiem un komponentiem, kuru kolorimetriskais indekss ir mazāks par 2,0 un kinemātiskā viskozitāte 50°C ir mazāka par 25 cSt (centistoksi) pēc likuma 6. pantā noteiktās likmes par 1000 litriem;

16.2. naftas gāzēm un pārējiem gāzveida ogļūdeņražiem; degvieleļļai, tās aizstājējproduktiem un komponentiem, kuru kolorimetriskais indekss ir vienāds ar 2,0 un kinemātiskā viskozitāte 50°C ir vienāda ar 25 cSt (centistoksi) pēc likuma 6. pantā noteiktās likmes par 1000 kilogramiem.

Akcīzes nodokli aprēķina pēc formulas:

A = L : 1000 x T, kur

A — akcīzes nodokļa summa (latos);

L — atbilstošā akcīzes nodokļa likme par 1000 litriem (1000 kilogramiem);

T — tilpums litros vai masa kilogramos.

17. Akcīzes nodokļa maksātājs, kas grāmatvedību kārto divkāršā ieraksta sistēmā, akcīzes nodokļa iegrāmatošanai vadītāja apstiprinātajā grāmatvedības kontu plānā paredz saimniecisko darījumu būtībai atbilstošus kontus.

Šo metodisko norādījumu piemēros lietotie grāmatvedības konti izveidoti atbilstoši likuma "Par uzņēmumu gada pārskatiem" 10., 11., 12., 13. un 14. pantā sniegtajām bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina shēmām.

18. Akcīzes nodokļa maksātājs akcīzes nodokļa iegrāmatošanai lieto šādus kontus:

18.1. kontu grupas "Kreditori" kontu "Norēķini par akcīzes nodokli";

18.2. kontu grupas "Saimnieciskās darbības izmaksas" kontu "Akcīzes nodoklis";

18.3. kontu grupas "Krājumi" atbilstošus kontus.

19. Konta "Norēķini par akcīzes nodokli" kredītā uzskaita samaksai valsts budžetā aprēķināto nodokli.

20. Ja naftas produktu krājumu uzskaitei lieto periodiskās inventarizācijas metodi, tad konta "Akcīzes nodoklis" debetā uzskaita samaksāto vai aprēķināto akcīzes nodokli.

21. Ja naftas produktu uzskaitei lieto nepārtrauktās inventarizācijas metodi, tad konta "Krājumi" debetā uzskaita samaksāto vai aprēķināto akcīzes nodokli.

22. Akcīzes nodokli maksā:

22.1. persona, kas naftas produktus ieved Latvijas Republikas muitas teritorijā izlaišanai brīvam apgrozījumam, aprēķināto akcīzes nodokli valsts budžetā maksā kredītiestādē naftas produktu uzrādīšanas laikā vai pirms tam;

22.2. akcīzes preču noliktavas turētājs, kas naftas produktus ieved Latvijas Republikas muitas teritorijā izlaišanai brīvam apgrozījumam vai izved no akcīzes preču noliktavas izlaišanai brīvam apgrozījumam, vai izmanto akcīzes preču noliktavā, aprēķināto akcīzes nodokli valsts budžetā maksā atbilstoši Muitas likumā noteiktajam muitas režīmam, t.i., naftas produktus ievedot Latvijas Republikas muitas teritorijā izlaišanai brīvam apgrozījumam — kredītiestādē naftas produktu uzrādīšanas laikā vai pirms tam, izmantojot akcīzes preču noliktavā — termiņā, kas nepārsniedz 10 dienas no muitas parāda rašanās brīža vai muitas maksājumu paziņošanas dienas, skaitot no paziņošanas dienas. Muitas parāds rodas muitas deklarācijas pieņemšanas brīdī.

7. piemērs

Pēc pavaddokumentiem izlaišanai brīvam apgrozījumam ievestā svinu nesaturoša benzīna svars ir 25 000 kg, kvalitātes sertifikātā norādītais blīvums +15°C ir 742kg/m³.

Svinu nesaturoša benzīna tilpums +15°C litros ir 33 693 litri (aprēķinu sk. 1. piemērā).

Saskaņā ar likuma 6. panta pirmo daļu akcīzes nodokļa likme svinu nesaturošam benzīnam ir noteikta Ls 160 par 1000 litriem (noteikts ar 1999. gada 1. janvāri).

Akcīzes nodokļa aprēķins:

33 693 : 1000 x 160 = Ls 5390,88.

Akcīzes nodokļa maksātājs grāmatvedībā akcīzes nodokli uzrāda šādi (Ls):

— lietojot krājumu uzskaites nepārtrauktās inventarizācijas metodi:

D "Krājumi" 5390,88,

K "Nauda" 5390,88

— lietojot krājumu uzskaites periodiskās inventarizācijas metodi:

D "Akcīzes nodoklis" 5390,88,

K "Nauda" 5390,88

8.piemērs

Pēc pavaddokumentiem izlaišanai brīvam apgrozījumam — piegādei automobiļu gāzes uzpildes stacijām — ievestās naftas gāzes svars ir 15 000 kg.

Saskaņā ar likuma 6.panta pirmo daļu akcīzes nodokļa likme naftas gāzēm ir noteikta Ls 50 par 1000 kg.

Akcīzes nodokļa aprēķins:

15 000 : 1000 x 50 = Ls 750

Akcīzes nodokļa maksātājs grāmatvedībā akcīzes nodokli uzrāda šādi (Ls):

— lietojot krājumu uzskaites nepārtrauktās inventarizācijas metodi:

D "Krājumi" 750,

K "Nauda" 750,

— lietojot krājumu uzskaites periodiskās inventarizācijas metodi:

D "Akcīzes nodoklis" 750,

K "Nauda" 750.

9.piemērs

Akcīzes preču noliktavas turētājs pārdošanai izved no akcīzes preču noliktavas petroleju, kuras svars ir 25 000 kg, kvalitātes sertifikātā norādītais blīvums 779 kg/m³+15°C.

Petrolejas tilpums +15°C litros ir 32 092 litri (aprēķinu sk.2.piemērā).

Saskaņā ar likuma 6.panta pirmo daļu akcīzes nodokļa likme petrolejai ir noteikta Ls 100 par 1000 litriem.

Akcīzes nodokļa aprēķins:

32 092 : 1000 x 100 = Ls 3209,2.

Akcīzes nodokļa maksātājs grāmatvedībā akcīzes nodokli uzrāda šādi (Ls):

— lietojot krājumu uzskaites nepārtrauktās inventarizācijas metodi:

D "Krājumi" 3209,2,

K "Nauda" 3209,2,

— lietojot krājumu uzskaites periodiskās inventarizācijas metodi:

D "Akcīzes nodoklis" 3209,2,

K "Nauda" 3209,2.

10.piemērs

Akcīzes preču noliktavā savām vajadzībām patērētās dīzeļdegvielas svars ir 500 kg, tās blīvums 849kg/m³+26°C.

Dīzeļdegvielas blīvums standarta apstākļos ir 856 kg/m³ (pārrēķinu sk.5.piemērā).

Dīzeļdegvielas tilpums +15°C litros ir:

V_{15} = 500 : 856 x 1000 = 584 litri.

Saskaņā ar likuma 6.panta pirmo daļu akcīzes nodokļa likme dīzeļdegvielai ir noteikta Ls 100 par 1000 litriem.

Akcīzes nodokļa aprēķins:

584 : 1000 x 100 = Ls 58,4.

Akcīzes nodokļa maksātājs grāmatvedībā akcīzes nodokli uzrāda šādi (Ls):

— lietojot krājumu uzskaites nepārtrauktās inventarizācijas metodi:

D "Krājumi" 58,4,

K "Norēķini par akcīzes nodokli" 58,4,

— lietojot krājumu uzskaites periodiskās inventarizācijas metodi:

D "Akcīzes nodoklis" 58,4,

K "Norēķini par akcīzes nodokli" 58,4.

23. Akcīzes nodokļa taksācijas periods ir viens kalendārais mēnesis.

24. Licencēts importētājs "Naftas produktu akcīzes nodokļa deklarāciju naftas produktu importētājiem, kuriem nav akcīzes preču noliktavas naftas produktiem turētāja statusa" (turpmāk — nodokļa deklarācija) un akcīzes preču noliktavas turētājs "Naftas produktu akcīzes nodokļa deklarāciju akcīzes preču noliktavas naftas produktiem turētājiem" (turpmāk — nodokļa deklarācija) par taksācijas periodu iesniedz Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajā iestādē, kurā tas ir reģistrējies kā nodokļu maksātājs, 15 dienu laikā pēc attiecīgā taksācijas perioda beigām.

25. Akcīzes preču noliktavas turētājs iesniedz atsevišķu nodokļa deklarāciju par katru akcīzes preču noliktavu.

VI. Atbrīvojums no aprēķinātā akcīzes nodokļa nomaksas (atliktais akcīzes nodokļa maksājums)

26. Juridiskā persona, arī akcīzes preču noliktavas turētājs, nemaksā aprēķināto akcīzes nodokli par naftas produktiem, kurus:

26.1. ieved Latvijas Republikas muitas teritorijā pārvietošanai uz akcīzes preču noliktavu;

26.2. pārvieto tranzītā caur Latvijas Republikas muitas teritoriju.

27. Akcīzes preču noliktavas turētājs nemaksā aprēķināto akcīzes nodokli par naftas produktiem, kurus:

27.1. pārvieto no vienas akcīzes preču noliktavas uz citu akcīzes preču noliktavu vai muitas noliktavu;

27.2. izved no akcīzes preču noliktavas tālākai izvešanai no Latvijas Republikas muitas teritorijas;

27.3. izved no akcīzes preču noliktavas tālākai izvešanai uz Latvijas Republikas teritoriju, uz kuru attiecas īpaši muitas nosacījumi.

28. Lai izmantotu atbrīvojumu no aprēķinātā akcīzes nodokļa nomaksas (atlikto akcīzes nodokļa maksājumu), juridiska persona, arī akcīzes preču noliktavas turētājs, iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam galvojumu saskaņā ar muitas normatīvajiem aktiem.

29. Akcīzes nodokļa maksātājs atlikto akcīzes nodokļa maksājumu uzskaita:

D "Atliktais akcīzes nodoklis",

K "Norēķini par atlikto akcīzes nodokli".

30. Aprēķināto akcīzes nodokli 26. un 27. punktā noteiktajos gadījumos iegrāmato:

D "Norēķini par atlikto akcīzes nodokli",

K "Atliktais akcīzes nodoklis".

VII. Naftas produktu inventarizācija

31. Akcīzes preču noliktavas turētājs, pirms tas aizpilda nodokļa deklarāciju par taksācijas periodu un iesniedz to Valsts ieņēmumu dienestam, veic to naftas produktu inventarizāciju, kas atrodas tā noliktavā.

32. Inventarizācijas rezultātus uzrāda gan vienotajā administratīvajā dokumentā (muitas deklarācijā) un nodokļa deklarācijā likumā noteiktajā termiņā, gan grāmatvedības reģistros.

33. Ja inventarizācijā konstatē grāmatvedības reģistru un inventarizācijas datu atšķirību, t.i., pārpalikumu vai iztrūkumu (izlaupījumu, zaudējumu, zudumu u.c.), tad to uzrāda gan muitas deklarācijā un nodokļa deklarācijā, gan grāmatvedības reģistros, ievērojot tālāk norādīto kārtību.

34. Ja inventarizācijā konstatē pārpalikumu, to apliek ar akcīzes nodokli pēc likuma 6. panta pirmajā daļā noteiktās likmes.

35. Ja inventarizācijā konstatē iztrūkumu, to apliek ar akcīzes nodokli pēc likuma 6. panta pirmajā daļā noteiktās likmes, izņemot iztrūkumu atbilstoši Ministru kabineta 05.09.2000. noteikumos Nr. 311 apstiprinātajām normām akcīzes preču noliktavām.

36. Inventarizācijā konstatējot iztrūkumu, salīdzina faktiskos naftas produktu zudumus ar zudumiem, kas aprēķināti atbilstoši MK 05.09.2000. noteikumos Nr. 311 apstiprinātajām normām. Ja inventarizācijā konstatētie naftas produktu faktiskie zudumi ir mazāki par atbilstoši šo noteikumu 74. punktā minētajām normām aprēķinātajiem zudumiem, akcīzes preču noliktavas turētājs akcīzes nodokli nemaksā tikai par konstatētajiem naftas produktu faktiskajiem zudumiem.

37. Iztrūkumu, par kuru ir pierādījumi, kas apstiprināti ar atbilstošiem attiecīgo valsts uzraudzības un kontroles iestāžu iesniegtiem dokumentiem, par to, ka šis iztrūkums nav radies akcīzes preču noliktavas turētāja vainas dēļ.

38. Akcīzes preču noliktavas turētājs par visiem naftas produktiem (arī par tiem, kas nav akcīzes preču noliktavas turētāja faktiskajā valdījumā), kurus konstatē (pārpalikuma vai iztrūkuma veidā) inventarizācijā, aprēķina un samaksā akcīzes nodokli saskaņā ar muitas deklarāciju un nodokļa deklarāciju termiņā, kas nepārsniedz 10 dienas no muitas parāda rašanās brīža vai muitas maksājumu paziņošanas dienas, skaitot no paziņošanas dienas. Muitas parāds rodas muitas deklarācijas pieņemšanas brīdī.

11. piemērs

Inventarizācijā konstatēts svinu nesaturoša benzīna ar akcīzes nodokli apliekamais iztrūkums 1000 kg, benzīna blīvums 748 kg/m³ –3°C.

Svinu nesaturoša benzīna tilpums +15°C litros (aprēķinu skatīt 4. piemērā) ir 1364 litri.

Saskaņā ar likuma 6. panta pirmo daļu akcīzes nodokļa likme svinu nesaturošam benzīnam ir noteikta Ls 160 par 1000 litriem.

Akcīzes nodokļa aprēķins:

1364 : 1000 x 160 = Ls 218,24.

Akcīzes nodokļa maksātājs grāmatvedībā akcīzes nodokli uzrāda šādi (Ls):

D "Akcīzes nodoklis" 218,24,

K "Norēķini par akcīzes nodokli" 218,24.

39. Sakarā ar likuma pārejas noteikumu 2. punktā noteikto akcīzes nodokļa likmju ikgadējo maiņu juridiskās personas, kas veic uzņēmējdarbību ar naftas produktiem, Ministru kabineta 1997. gada 23. decembra noteikumos Nr. 437 "Par akcīzes nodokļa naftas produktiem maksāšanu sakarā ar nodokļa likmju ikgadējo maiņu" (turpmāk — Ministru kabineta 23.12.1997. noteikumi Nr. 437) noteiktajā kārtībā katru gadu, kad notiek akcīzes nodokļa likmju maiņa, pēc stāvokļa kārtējā gada 1. janvārī inventarizē tām piederošos naftas produktu krājumus un par inventarizācijas rezultātā konstatēto naftas produktu daudzumu samaksā valsts budžetā akcīzes nodokli.

40. Atbilstoši Ministru kabineta 23.12.1997. noteikumiem Nr. 437 juridiska persona par inventarizācijā konstatēto naftas produktu kopējo daudzumu līdz kārtējā gada 1. februārim samaksā valsts budžetā akcīzes nodokli, ko aprēķina kā akcīzes nodokļa pēc likmes, kas ir spēkā kārtējā gada 1. janvārī, un akcīzes nodokļa pēc likmes, kas bija spēkā iepriekšējā gadā, starpību.

41. Pārskatu par akcīzes nodokli naftas produktiem atbilstoši Ministru kabineta 23.12.1997. noteikumu Nr. 437 1. pielikumā sniegtajam paraugam (turpmāk — pārskats) un maksājuma dokumentu par valsts budžetā samaksāto akcīzes nodokli juridiskā persona līdz kārtējā gada 1. februārim iesniedz Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajā iestādē, kurā tā ir reģistrēta kā nodokļu maksātāja. Kopā ar pārskatu juridiskā persona iesniedz arī dokumentu kopijas par inventarizācijas rezultātiem katrā vietā (degvielas uzpildes stacijā, uzglabāšanas vietā u.c.), kurā tika veikta inventarizācija un kurā uzglabājas personai piederošie naftas produkti.

42. Pārskata ailē "Inventarizācijā konstatētie krājumi" naftas produktu tilpumu litros uzrāda atbilstoši likuma 9. panta trešās daļas prasībām, t.i., aprēķinot akcīzes nodokli, naftas produktu daudzumu litros nosaka atbilstoši to daudzumam + 15°C MK 05.05.1998. noteikumos Nr. 168 reglamentētajā kārtībā.

12. piemērs

Inventarizācijā 20xx. gada 1. janvārī konstatēti naftas produktu krājumi:

— petroleja (blīvums 785 kg/m³ –10°C) — 1000 kg.

Lai noteiktu petrolejas blīvumu (kg/m³) standarta apstākļos, t.i., +15°C, nepieciešams petrolejai nestandarta apstākļos, t.i., –10°C, blīvuma pārrēķins uz blīvumu standarta apstākļos.

Petrolejas blīvumam 768 kg/m³ –10°C naftas produktu blīvumu pārrēķina tabulās atrod tuvāko blīvumu standartapstākļos:

–10°C p_7 = 785 kg/m³,

+15°C p_{15} = 767 kg/m³.

Petrolejas tilpums +15°C litros ir:

V15 = 1000 : 767 x 1000 = 1300 litri.

Saskaņā ar likuma 6. panta pirmo daļu akcīzes nodokļa likme petrolejai ir noteikta:

— kārtējā 20xx. gadā – Ls 130 par 1000 litriem,

— iepriekšējā 200x. gadā – Ls 100 par 1000 litriem.

Akcīzes nodokļa aprēķins:

— kārtējā 20xx. gadā – 1300:1000x130=Ls 169,

— iepriekšējā 200x. gadā – 1300:1000x100=Ls 130.

Valsts budžetā maksājamā akcīzes nodokļa aprēķins:

Ls 169 — Ls 130 = Ls 39.

Akcīzes nodokļa maksātājs grāmatvedībā akcīzes nodokli uzrāda šādi (Ls):

D "Akcīzes nodoklis" 39,

K "Norēķini par akcīzes nodokli" 39.

43. Ja akcīzes nodokļa likme gadā, kad notiek akcīzes nodokļa likmju ikgadēja maiņa, tiek samazināta salīdzinājumā ar iepriekšējā gada akcīzes nodokļa likmi, akcīzes nodokļa starpību no valsts budžeta neatmaksā.